

AKADEMIA E SHKENCAVE
E SHQIPËRISË

AKADEMIA E SHKENCAVE
DHE ARTEVE E KOSOVËS

SIMPOZIUM SHKENCOR

VRESHTARIA DHE VERËTARIA NË HAPËSIRËN MBARËSHQIPTARE

Tiranë, 2-4 dhjetor 2021

Me pjesëmarrje fizike dhe online në linkun:

<https://us02web.zoom.us/j/83094233652?pwd=cGg4WkZjNFRseVnKbW5lZFZQVm9yQT09>

Meeting ID: 830 9423 3652; Passcode: 095401

Dita e parë 2 dhjetor 2021

Salla Aleks Buda, Akademia e Shkencave Tiranë

Sesion shkencor

Sfidat e vreshtarisë dhe kultivarëve autoktonë në Shqipëri dhe Kosovë: nga kërkimi shkencor drejt tregut

08:30 – 09:00 Regjistrimi i pjesëmarrësve

Seanca e Hapjes

09:00 – 09:20 Fjalë përshëndetëse nga:

Akad. **Skënder Gjinushi**, Kryetar i Akademisë së Shkencave të Shqipërisë

Akad. korresp. **Fetah Podvorica**, Sekretar i Seksionit të Shkencave Natyrore të Akademisë së Shkencave dhe Arteve të Kosovës

Znj. **Frida Krifca**, Ministre e Bujqësisë dhe Zhvillimit Rural të Shqipërisë

Z. **Faton Peci**, Ministër i Bujqësisë, Pylltarisë dhe Zhvillimit Rural të Kosovës

Akad. asoc. **Fatbardh Sallaku**, Rektor i Universitetit Bujqësor të Tiranës

SEANCA E PARË

Moderatorë: **Agim Rrapaj, Nesim Morina, Vjollca Ibro**

09:20 – 09:40 *Gjendja e vreshtarisë dhe e prodhimit të rrushit në Shqipëri dhe çështje të implementimit të legjislacionit lidhur me to*
Agim Rrapaj, Gazmend Shehi, Vjollca Ibro

09:40 – 10:10 *Sistemi kadastral i Vreshtave dhe kontrollit të kualitetit të verës në Kosovë*

Nesim Morina, Ylber Kuqi

10:10 – 10:25 *Konservimi i gjermoplazmës së hardhive autoktone me metoda konvencionale në Shqipëri*

Frida Çarka, Adhurim Lazaj

10:25 – 10:35 *Domosdoshmëria e përfshirjes së metodologjive in vitro për krijimin e koleksioneve gjenetike të gjermoplazmës së kultivarëve autoktone të hardhive*

Valbona Sota, Elektra Papakosta, Efigjeni Kongjika

PROGRAMI

SEANCA E DYTË

Moderatorë: **Ariola Bacu, Ylber Bajraktari, Lush Susaj**

10:35 – 10:55 *Përdorimi i metodave të biologjisë molekulare për identifikimin e kultivarëve autoktone të hardhive në Shqipëri dhe në Kosovë*

Ariola Bacu, Ylber Bajraktari

10:55 – 11:15 *Identifikimi i kultivarëve dhe ekotipeve lokale të hardhise në Shqipëri dhe Kosovë përmes metodës deskriptive dhe skedës ampelografike*

Lush Susaj, Xhelal Kryeziu

11:15 – 11:40 **PUSHIM KAFE**

SEANCA E TRETË

Moderatorë: **Toufic Elbeaino, Magdalena Cara,**

Michele Digiario

11:40 – 11:55 *Identifikimi i sëmundjeve virusale të hardhive autoktone në koleksionin e QTTB, Vlorë*

Orges Cara, Adhurim Lazaj

11:55 – 12:10 *Raport i përditësuar mbi praninë e viruseve dhe viroideve në vreshtat komerciale të Kosovës (Updated report on the presence of viruses and viroids in commercial vineyards of Kosovo)*

Toufic Elbeaino, Agron Bunjaku, Bekri Xhemali, Gazmend Gjinovci, Dajana Frashëri, Michele Digiario

12:10 – 12:20 *Hetime të para mbi sëmundjet e fitoplazmës në varietetet lokale të hardhisë të Kosovës (First investigation on phytoplasma diseases in local grapevine varieties of Kosovo)*

Agron Bunjaku, Zeinab Alsahele, Nataša Mehle, Bekri Xhemali, Gazmend Gjinovci, Arben Mehmeti, Toufic Elbeaino

12:20 – 12:35 *Përdorimi i teknikave in vitro në shëndetësimin e disa kultivarëve autoktonë të hardhisë cv. Kallmet dhe Vlosh*

Elektra Papakosta, Magdalena Cara

12:35 – 12:50 *Certifikimi i materialit të shumimit të hardhisë në BE. Cilat janë përshtatjet e nevojshme për Shqipërinë? (Certification of grapevine propagation material in the EU. What adaptations are necessary for Albania?)*

Michele Digiario

12:50 – 13:10 *Fondi primar i vreshtit autokton në vendin tonë si hallkë e skemës së certifikimit dhe modeli i marketimit të produktit*

Magdalena Cara, Keli Kasharaj, Dritan Sadikaj, Edmond Koka, Orges Cara, Jordan Mërkuri

13:10 – 14:30 **PUSHIM/DREKË (KOKTEJ)**

SEANCA E KATËRT

Moderatorë: **Petraç Sotiri, Sylejman Bala**

14:30 – 14:45 *Arritje të përmirësimit gjenetik të kultivarëve autoktonë të hardhive në Shqipëri*

Petraç Sotiri

14:45 – 15:00 *Gjendja e vreshtarisë dhe e prodhimit të rrushit në Kosovë – sfidat e formimit të kloneve*

Nesim Morina, Sylejman Bala

15:00 – 15:20 *Probleme të prodhimit të fidaneve të hardhive të shartuara antifilokserike në Shqipëri*

Luigj Frangaj, Baki Dervishi

15:20 – 15:30 *Identifikimi i fidanishteve dhe sfidat për prodhimin e fidaneve të hardhive autoktone në Kosovë*

Sylejman Bala, Nesim Morina

15:30 – 16:00 **DISKUTIME & PËRFUNDIME**

Dita e dytë, 3 dhjetor 2021

Mjediset e Hotelit PLAZA, Tiranë

Sesion shkencor

**Verëtaria Shqiptare - Tradita dhe ardhmëria,
(dhjetë verëra më përfaqësuese shqiptare)**

08:30 – 09:00 Regjistrimi i pjesëmarrësve

SEANCA E PARË

Moderatorë: **Renata Kongoli, Bekim Hoxha**

09:00 – 09:15 *Vlera dhe ardhmëri të verërave shqiptare*

Andrea Shundi, Renata Kongoli

09:15 – 09:30 *Kultivarët autoktonë dhe verërat në Shqipëri*

Vicenzo Vitale

09:30 – 09:45 *Hardhia dhe vera Shesh*

Blerim Kokomani

09:45 – 10:00 *Hardhia dhe vera Kallmet, krahasuar në qarqet Lezhë
dhe Shkodër*

Sumea Kurtaj, Rigers Kacorri,

Gjok Gjini, Mamica Sala

10:00 – 10:15 *Hardhia dhe vera Vranç*

Bekim Hoxha

10:15 – 10:30 *Hardhia dhe vera Cërrujë*

Rexhep Uka, Flori Uka

10:30 – 10:45 *Hardhia dhe vera Dibrak*

Nesim Morina

10:45 – 11:00 **PUSHIM KAFE**

SEANCA E DYTË

Moderatorë: **Renata Kongoli, Bekim Hoxha**

11:00 – 11:15 *Vlerësime organoleptike nëpërmjet ngjërimit të
verërave shqiptare*

Bujar Tukuli

11:15 – 11:30 *Stile tradicionore dhe bashkëkohore të verërave
shqiptare*

Rexhep Kryeziu, Jonian Kokona

11:30 – 11:45 *Veçori dhe krahasime shijuese/organoleptike të verërave shqiptare: Vranç, Shesh i Zi, Dibrak*
Ylber Kuqi

11:45 – 12:00 *Eksperimentime për përmirësim të parametrave organoleptike të verërave shqiptare nëpërmjet teknikave të kupazhimit*
Labinot Shulina

12:00 – 12:15 *Emërtimet e prejardhjes dhe standartizimi - dokument garancie për verërat shqiptare*
**Luziana Hoxha, Anita Berberi,
Renata Kongoli**

12:15 – 12:30 *Verëra Arbëreshe, traditë mëse 500-vjeçare*
Roberto Ceraudo

12:30 – 12:45 *Çiftimet më të mira: verëra shqiptare - gatesa tradicionore*
Fation Tila

12:45 – 13:00 *Sprova krahasuese të teknologjive bashkëkohore në prodhimin e verërave shqiptare*
**Klotilda Marku, Marjeta Istrefi,
Renata Kongoli**

13:15 – 13:45 **DISKUTIME & PËRFUNDIME**

13:30 – 14:30 *Pushim/Drekë (koktej në mjediset e hotelit Plaza)*

14:30 – 18:30

FORUMI

Verëra shqiptare në zhvillimin e ekonomisë dhe të turizmit kulinar

1. Ekspozime të venarive dhe shoqërive të lidhura me verëtarinë.

2. Workshop i profesionistëve enologë, someljè, gastronomë
  - a. Politikat stimuluese për verëtarinë dhe vreshtarinë shqiptare
  - b. Hulumtime botime për verërat shqiptare
  - c. Edukimi i personelit shërbyes për verërat shqiptare
  - d. Brandimi i markës shqiptare të verërave
  - e. Komunikimi dhe marketingu i verërave shqiptare
  - f. Enoturizmi dhe Agroturizmi – Mundësi dhe sfida

MIRATIM I REZOLUTËS SË SIMPOZIUMIT

Dita e tretë, 4 dhjetor 2021

Eskursion njohës në venaritë e Rahovecit

Fjala e mirëseardhjes: **Bekim Hoxha** – Drejtor i Departamentit të Vreshtarisë dhe Verëtarisë së Kosovës

1. Çiftime verë: ushqim në venaritë: Bodrumi i Vjetër, Stone Castle, Labi Wine
2. Njohje me veprimtarinë e Shoqatës së Verëtarëve të Kosovës

Organizatorë

1. Akademia e Shkencave e Shqipërisë
2. Akademia e Shkencave dhe e Arteve e Kosovës
3. Departamenti i Vreshtarisë dhe Verëtarisë, Ministria e Bujqësisë, Pylltarisë dhe Zhvillimit Rural të Kosovës
4. Fondacioni “Rrno”

Bashkëpunëtorë

1. Universiteti Bujqësor i Tiranës
2. Universiteti i Tiranës,
3. Këshilli i Agrobiznesit Shqiptar;

Kontribues në veprimtari

1. Qendra e Transferimit të Teknologjive Bujqësore, Vlorë
2. Instituti Bujqësor i Kosovës, Pejë;
3. Kolegji AAB Prishtinë;
4. Shoqata “Vreshtari” Rahovec
5. Shoqata e Verëtarëve të Kosovës
6. Agjencia e Zhvillimit Bujqësor Rural
7. Instituti Agronomik Mesdhetar, Valenzano, Bari, Itali.
8. Shoqata e Someliereve të Shqipërisë
9. Venaritë prodhuese të Shqipërisë dhe Kosovës

Simpoziumi ka për qëllim të bashkojë kërkues, specialistë dhe biznesmenë me përvoja të spikatura në fushën e vreshtarisë dhe verëtarisë dhe të studimeve të lidhura me të, për të paraqitur përvojat më të mira pozitive si dhe për të gjetur zgjidhje të problemeve të spikatura.